

muligen kunde være tilbøjeligt til ved tredje Behandling at tage under nærmere Overvejelse et ganske særegent Forhold, nemlig Spørgsmaalet om Benyttelse af Strandbredden. Med Hensyn til Strandbredderne er det juridisk set vistnok utvivlsomt, at Strandbredderne ere Dele af de paagældende Lodder, at altsaa Ejendomsretten til Strandbredden ogsaa tilkommer den paagældende Lodsejer. Man har desangaaende ogsaa en ministeriel Skrivelse, der afgør det derhen. Men i den almindelige Bevidsthed Landet over i de Egne, hvor Strandbredderne særlig spille en Rolle, er dette egentlig ikke den almindelige Opfattelse. Der har Sædvareretten udviklet sig noget anderledes, og man opfatter der i Reglen Strandbredden som kun delvis den private Ejendomsret underkastet, og da navnlig saaledes, at der saavel for Kommunerne som ogsaa for andre er en vis Adgang til at kunne hente netop de Materialer, hvorom der her er Tale, fra Strandbredden. Ærede Medlemmer, som ere kendte og interesserede i saadanne Egne, hvor Strandbredden spiller en Rolle, ville vistnok give mig Ret deri. Retsopfattelsen i den almindelige Bevidsthed stiller sig meget tvivlende over for Spørgsmaalet om Ejendomsretten til Strandbredden, og jeg tror derfor, at der vel kunde være Anledning til at tage Hensyn til, hvad der saaledes ikke kan siges at gælde ifølge skreven Lov, men derimod at være et Led af, hvad jeg kalder den folkelige Bevidsthed. Nu er jo Forholdet dette, at de Kommuner, som have Adgang til at hente deres Vejmateriale ved Strandbredden, have haft det fuldstændig gratis, og dersom man hindrer dem deri, vil dette jo lidt efter lidt føre mange Konsekvenser med sig og vil muligvis Aar efter Aar bringe Kommunerne ind paa at lade foretage alt deres Vejarbejde gennem Licitationer, og alle vide, i hvilken Grad dette vilde forøge Kommunerens Udgifter. Dette vilde være overordentlig uheldigt, og jeg vil derfor henstille til Udvalgets Overvejelse, om de ikke ved tredje Behandling kunde finde Udtryk for den Tanke, at disse Erstatningsregler om ikke absolut — det vilde være vanskeligt at forene med Lovens Princip i det hele — men saa dog

i Virkeligheden i Realiteten ikke finde Anvendelse over for Benyttelsen af Vejmateriale paa Strandbredderne. Jeg indrømmer, at det er ikke let, naar først Princippet er slaaet saaledes fast, som det nu her er gjort i Lovforslaget, at faa retslig andre Regler til at gælde for Strandbredden, men jeg tror dog ikke, at det vil være umuligt at finde en Redaktion i saa Henseende. Jeg indrømmer, at det i den Form, hvori Indstillingen foreligger fra Udvalget, lader sig praktisere, at der reelt, praktisk ikke let vil blive Spørgsmaal om nogen Erstatning for Vejmateriale paa Strandbredden. Men de ville paa den anden Side se, at der ved Redaktionen af § 4 nu aabnes Adgang til en saadan Række af Tvistigheder om, hvilken Værdi der eventuelt kan tillægges saadant Materiale, idet det beror paa, hvor meget den paagældende Lodsejer kan paavise, at han fra anden Side kan faa for et Kvantum af dette Materiale. De ville let se, at der derved aabnes Adgang til megen Tvivl og Tvistighed, saa at det lidt efter lidt vil føre til, at Vejmateriale paa Strandbredden vil blive at behandle paa samme Maade som Vejmateriale for øvrigt paa det faste Land. Dette anser jeg for at være meget betænkeligt, det vil ikke komme til at bero paa Smaasummer, men det vil komme til at dreje sig om Udgifter af en eller flere Kroner pr. Td. Hartkorn Landet over. Jeg beder derfor det meget ærede Udvalg paa ny at tage under Overvejelse, om der mulig kunde findes en Form for at aabne Adgang i alt Fald til fri Benyttelse af Strandbredden.

J. Hage: Det er jo ret behageligt for Udvalget, at de to modsatte Synspunkter ere blevne gjorte gældende, og at ingen af Parterne i Grunden er tilfreds med Forslaget. Hvis der var nogen Sandhed i, at Mellemvejen i alle Tilfælde er den bedste, maa Udvalget jo virkelig have truffet det bedste. Det ærede Medlem for Hjørring Amts 5te Valgkreds (Bertelsen) er en saa yderliggaaende Ejendomsretshævder, at det bliver vanskeligt at faa ham med hver Gang, der skal lempes lidt; vi holdt jo alle paa Ejendomsretten; men jeg tror nok, at den i alt Fald her i Landet ikke